

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi taidenäyttelyiden valt-
tiontakuusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taidenäyttelyiden valt-
tiontakuusta annettua lakia siten, että samanaikaisesti voimassa olevien
valt-
tiontakuiden yhteenlaskettu takuuvastuu nostettaisiin 2 000 miljoonasta markasta
3 000 miljoonaan markkaan. Lisäksi

ehdotetaan, että yhdelle näyttelylle myönnet-
tävä valt-
tiontakuu voisi olla enintään 700 miljoonaa markkaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voi-
maan mahdollisimman pian sen jälkeen kun
se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykytila

Taidenäyttelyiden valt-
tiontakuusta annettu
laki (411/1986) tuli voimaan 1 päivänä loka-
kuuta 1986. Lakia koskevassa hallituksen
esityksessä (HE 247/1985 vp.) todetaan, että
taid-
enäyttelyiden valt-
tiontakuujärjestelmän
lakisääteistämällä yritään edistämään taide-
ja kulttuuripoliittisia tavoitteita. Hallituksen
esityksen mukaan korkeatasoisen kansainvä-
lisen näyttelytoiminnan jatkuvuuden turvaa-
minen ja kansainvälisen kulttuurivaihdon
edistäminen edellyttävät lainsäädännön tasol-
la toimenpiteitä, joilla näyttelytoiminnalle ja
kulttuurivaihdolle luodaan aiempaa vakaam-
mat ja yhtenäisemmät puitteet.

Taidenäyttelyiden valt-
tiontakuusta annetun
lain 4 §:n 2 momentin mukaan valt-
tiontakuu myönnetään enintään näyttelyesineiden va-
kuutusarvon määräisenä. Myönnettyjen valt-
tiontakuiden yhteenlaskettu takuuvastuu saa
samanaikaisesti olla enintään 2 000 miljo-
onaa markkaa. Laissa ei ole yhtä näyttelyä
koskevaa valt-
tiontakuun ylärajaa. Opetusmi-
nisteriö voi lain 4 §:n 1 momentin mukaan
pääto-
ksessään rajoittaa valt-
tiontakuun vain
osaan näyttelystä, näyttelyajasta, näyttelyti-
loista tai kuljetuksista sekä asettaa näyttely-
järjestäjän noudatettavaksi tarpeelliseksi kat-
somaan ehtoja.

Taidenäyttelyiden näyttelyjärjestäjillä on
omavastuu näyttelyesineille mahdollisesti
aiheutuvista vahingoista. Omavastuu on taid-
enäyttelyiden valt-
tiontakuusta annetun ase-
tuksen (445/1986) 4 §:n mukaan 50 000
markkaa.

Taidenäyttelyiden valt-
tiontakuujärjestelmä
on osoittautunut tarpeelliseksi. Vuosittain
valt-
tiontakuu on myönnetty 20-30 näyttelylle.
Valt-
tiontakuujärjestelmä on mahdollistanut
usean sellaisen taiteellisesti ja kulttuurihisto-
riallisesti tärkeän näyttelyn toteuttamisen,
jotka muuten todennäköisesti olisivat jääneet
toteuttamatta korkeiden vakuutusmaksujen
takia. Valt-
tiontakuun saaneiden näyttelyiden
vakuutusarvot ovat vaihdelleen 1,5 mil-
joonasta markasta yli 1 200 miljoonaan
markkaan.

Taidenäyttelyiden valt-
tiontakulainsäädän-
nön voimassaoloaikana on näyttelyesineille
aiheutunut muutamia vahinkoja, jotka ovat
kuitenkin yhtä vahinkoa lukuunottamatta
jääneet edellä mainitun näyttelyjärjestäjän
omavastuuosuuden alapuolelle ja siten näyt-
telyjärjestäjän korvattaviksi. Suurin tähän
mennessä korvattu vahinko tapahtui Tampe-
reen taidemuseossa vuonna 1995 järjestetyn
Habsburgien aarteita esittelevän näyttelyn
paluukuljetuksen yhteydessä, jolloin yksi
näyttelyesine vaurioitui niin pahoin, että
Suomen valtio joutui korvaamaan Itävallan
Tasavallalle näyttelyesineen korjaamisesta ja

arvonalenemisesta aiheutuneet kustannukset. Suomen valtio tulee selvittämään, kenen vastuulle korvauksen maksaminen tulee lopullisesti jäämään ja valmistautuu perimään maksamaansa korvausta vastaavan rahasumman vahingosta vastuussa olevalta taholta.

1.2. Ehdotetut muutokset

Taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmän soveltamiskäytäntö on osoittanut, että 2 000 miljoonan markan takuuvastuun yläraja on liian alhainen. Jo viime vuonna valtioneuvostonjärjestelmä oli voimassa pitkään lähes 2 000 miljoonaa markkaa. Nyt käytettävissä olevien tietojen mukaan tulevalle kesälle suunniteltujen näyttelyiden teosten yhteenlaskettu vakuutusarvo tulee nousemaan yli 2 700 miljoonaa markkaan.

Suuret kansainväliset näyttelyt keskittyvät kesään. Valtioneuvoston yläraja on silloin osoittautunut liian alhaiseksi. Muina vuodenaikoina nykyinen yläraja on riittävä. Kesällä pidettäviä suuria näyttelyitä on usein valmisteltu vuosien ajan ja niihin tulevien näyttelyesineiden yhteenlaskettu vakuutusarvo selviää yleensä vasta neuvottelujen loppuvaiheessa. Vuoden 1997 kesäksi on suunnitteilla kaksi suurta näyttelyä, jotka ovat Meksikon ja Guatemalan esikolumbiaanisia aarteita esittelevä "Sulkakäärmeen ja jaguaarijumalan maailma" -näyttely Tampereen taidemuseossa sekä Henri Matissen näyttely Retretissä. Näiden kahden näyttelyn näyttelyesineiden vakuutusarvo vastaa yhteensä jo lähes valtioneuvoston ylärajaksi säädettyä 2 000 miljoonaa markkaa. Koska ensi kesäksi on suunniteltu lisäksi lukuisia muita näyttelyitä, joiden näyttelyesineiden vakuutusarvot ovat kunkin näyttelyn osalta 100—200 miljoonaa markkaa, ei nyt voimassa oleva takuuvastuiden yhteenlaskettu enimmäismäärä 2 000 miljoonaa markkaa ole riittävä.

Merkittävässä kansainvälisissä taidenäyttelyissä esillä olevien taidearteiden vakuutusarvot ovat kohonneet. Valtioneuvostonjärjestelmän avulla maahamme on voitu saada kulttuuri- ja taidehistoriallisesti tärkeitä, suuria näyttelyitä, joita ennen valtioneuvostonjärjestelmää ei ollut mahdollista maassamme nähdä. Koska näyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmän tarkoituksena on mahdollistaa laaja ja monipuolinen kansainvälinen näyttelytoiminta, ehdotetaan taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmän lain 4 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että myönnettyjen valtioneuvostonjärjestelmän

teenlaskettu takuuvastuu saisi samanaikaisesti olla enintään 3 000 miljoonaa markkaa. Samalla lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhtä näyttelyä varten myönnettävälle valtioneuvostonjärjestelmälle säädetäisiin yläraja, joka olisi 700 miljoonaa markkaa. Mikäli näyttelyjärjestäjä haluaa koota näyttelyä varten näyttelyesineitä, joiden vakuutusarvo on enemmän kuin 700 miljoonaa markkaa, näyttelyjärjestäjä vastaisi ehdotuksen mukaan itse esineiden vakuuttamisesta aiheutuvista kustannuksista.

2. Esityksen vaikutukset

Taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmästä laista aiheutuvat kustannukset riippuvat aiheutuvien vahinkojen suuruudesta sellaisten näyttelyiden yhteydessä, joille on myönnetty valtioneuvostonjärjestelmällä pyrkii vaikuttamaan siihen, että todennäköisyys vahinkojen syntymiseen olisi mahdollisimman pieni. Opetusministeriön on tarkoitus ottaa valtioneuvostonjärjestelmään rikos- ja paloturvallisuutta sekä kuljetusten järjestelyä koskevia ehtoja sekä järjestää näyttelyjärjestäjille koulutusta.

Tässä esityksessä ehdotetulla muutoksella ei ole varsinaisia valtion talouteen liittyviä vaikutuksia. Samanaikaisesti voimassa olevien valtioneuvostonjärjestelmän takuuvastuun korottaminen 2 000 miljoonasta markasta 3 000 miljoonaa markkaan nostaa valtion teoreettista taloudellista vastuuta, mutta käytännössä on varsin epätodennäköistä, että kaikki samanaikaisesti voimassa olevien valtioneuvostonjärjestelmän piirissä olevat näyttelyesineet tuhoutuisivat. Lisäksi yhtä näyttelyä koskevan valtioneuvostonjärjestelmän enimmäismäärän säättäminen 700 miljoonaksi markaksi lisää näyttelyjärjestäjän vakuutusmaksuja, mikäli näyttelyjärjestäjä haluaa järjestää näyttelyn, jonka esineiden yhteenlaskettu vakuutusarvo on suurempi kuin 700 miljoonaa markkaa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetusministeriössä.

4. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettu lainmuutos ei aiheuta suoranaista muutoksia muihin säädöksiin. Lain vahvistamisen yhteydessä on kuitenkin tarkoitus

muuttaa taidenäyttelyiden valtioneuvoston antettua asetusta siten, että näyttelyjärjestäjän omavastuuosuutta korotettaisiin nykyisestä 50 000 markasta. Omavastuuosuus on tarkoitus määrittellä siten, että se olisi alimmillaan 100 000 markkaa ja ylimmillään 300 000 markkaa.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

taidenäyttelyiden valtioneuvoston antetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taidenäyttelyiden valtioneuvoston antetun lain (411/1986) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 336/1994, seuraavasti:

4 §

Valtioneuvoston myöntäminen

lyä kohden. Myönnettyjen valtioneuvoston antamien yhteislaskettujen takuuvastuu saa samanaikaisesti olla enintään 3 000 miljoonaa markkaa.

Valtioneuvoston voi olla enintään näyttelyesi-
 neiden vakuutusarvon määräinen, kuitenkin
 enintään 700 miljoonaa markkaa yhtä näytte-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 _____ .

Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

Laki

taidenäyttelyiden valtiontakuuista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taidenäyttelyiden valtiontakusta 30 päivänä toukokuuta 1986 annetun lain (411/1986) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 336/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Valtiontakuuun myöntäminen

Valtiontakuu *myönnetään* enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä. Myönnettyjen valtiontakuiden yhteenlaskettu takuuvastuu saa samanaikaisesti olla enintään 2 000 miljoonaa markkaa.

Valtiontakuu *voi olla* enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräinen, *kuitenkin enintään 700 miljoonaa markkaa yhtä näyttelyä kohden*. Myönnettyjen valtiontakuiden yhteenlaskettu takuuvastuu saa samanaikaisesti olla enintään 3 000 miljoonaa markkaa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*
